

Aan het ministerie van LNV,

Ter attentie van mevrouw Beens.

19 januari 2022,

Geachte mevrouw Beens,

Hierbij bieden we u de rapportage aan van de micro-economische verkenning Biograndstoffen. Doel van de verkenning is om de succes- en faalfactoren van ondernemers die werken met biograndstoffen in kaart te brengen. Voor deze verkenning hebben we input opgehaald bij 66 ondernemers en 14 organisaties. De Federatie Bio-economie Nederland (FBN) deze verkenning uitgevoerd in samenwerking met Ton Voncken van Bio Transitie Consultants. Hieronder een reflectie op de rapportage.

Fossiel dominant

Wij signaleren *ten eerste* dat ondernemers die werken met biograndstoffen, net als andere innovatieve ondernemers, vaak moeite hebben hun businessmodel rond te krijgen. Maar voor ondernemers die werken met biograndstoffen is het extra lastig, omdat fossiel nog steeds dominant is. Daar is moeilijk tegenop te boksen. Dat uit zich op verschillende manieren:

- De subsidieregelingen zijn gebaseerd op een (voorzichtige) afbouw van fossiel energie, niet op de opbouw van nieuwe ketens op basis van *biomaterialen* (op basis van biograndstoffen). Er zijn royale subsidies voor bio-energie die kolen of gas vervangen, niet voor de opbouw van ketens die gebaseerd zijn op het produceren van biomaterialen. Dat plaatst de producenten die op basis van biograndstoffen werken in een nadelige positie: de subsidies sturen biograndstoffen richting energie toepassingen in plaats van benutting hoger in de cascade die CO2 vastlegt.
- De uitstoot van CO2 uit de schoorstenen wordt gereguleerd via het Emissiehandelssysteem (ETS). Bij de productie van biomaterialen zit de CO2-winst elders in de keten en/of wordt CO2 opgeslagen in materialen. Dat resulteert in een reductie van de uitstoot van CO2 in de atmosfeer, maar deze wordt niet of onvoldoende gewaardeerd. Het ontbreekt aan een algemeen geaccepteerd systeem waarin deze CO2-reductie wordt meegerekend en ook waarde krijgt.
- Verwerkers en producenten van biograndstoffen moeten (terecht!) voldoen aan allerlei duurzaamheidseisen. Maar ondernemers in deze branche werken op een ongelijk speelveld omdat de bekende gigantische milieurisico's van olie- en gas- of steenkoolwinning tot nu toe weinig aanleiding hebben geven tot beheersmaatregelen voor de verwerkende industrie binnen de EU.

EZK en I&L aan de lat voor het creëren van een gunstig klimaat

Wij signalen *ten tweede* dat het noodzakelijk is drempels voor de biobased markt weg te nemen. De overheid zal hier een actiever rol moeten pakken om het publieke belang te borgen en de transitie te versnellen. Een gunstig klimaat is nodig. Meerdere ministeries hebben hier een rol:

- Draag bij aan de ontwikkeling van een markt voor biobased producten door een verplichting in te voeren voor een toenemende aandeel 'bio' in grote productstromen (een soort bijmengverplichting) met name voor de bouw en voor verpakkingsmaterialen.
- Ontzorg biobased ondernemers en organiseer een "autoriteit" die de certificering en duurzaamheidswaardering regelt, en die ook met autoriteit kan spreken over de duurzaamheid van biobased materialen.
- Herzie de afvalregelgeving omdat deze nu remmend werkt, zoals ook al in veel eerdere adviezen opgemerkt.
- Kijk naar de toelatingsregels voor nieuwe stoffen: duurzame varianten van fossiele grondstoffen hebben grote moeite de procedures te doorlopen.

LNV heeft belangrijke rol in grondstoffentransitie

Ten derde willen wij onderstrepen dat het **ministerie van LNV** een belangrijke rol heeft in de transitie. Zoals uit de routekaart Biograndstoffen blijkt is er in Nederland ruimte om circa 10Mton biograndstoffen extra beschikbaar te maken, zonder afbreuk te doen aan de productie van voedsel. Uit onze micro-economische verkenning blijkt dat er onder voorwaarde van kwaliteit en prijs ook een stabiele vraag naar deze extra biograndstoffen kan ontstaan. De agro- en bosbouwsector is in staat om naast voldoende en goed voedsel ook biograndstoffen voor non-food toepassingen te produceren. Er ligt daarom een belangrijke rol voor het ministerie van LNV bij de invulling van grondstoffentransitie.

- Maak werk van een grondstoffen transitie beleid vanuit LNV. Klimaatbeleid is tot op heden vooral ontwikkeld vanuit de energietransitie. De landbouw was tot nu toe slechts beperkt betrokken, terwijl teelt van gewassen een belangrijke bijdrage kan leveren aan de opslag van CO₂ in materialen (en dus reductie van broeikasgassen in de atmosfeer. Stimuleer daarom *aanvullende* en *nieuwe teelt* om de beschikbaarheid van biograndstoffen te vergroten.
  - Zet in op aanvullende teelt in combinatie met voedselteelt. Wintergewassen of strokenteelt dragen bij aan duurzame landbouw, verhogen de bodemkwaliteit en genereren een non-food opbrengt. Stimuleer effectiever gebruik van reststromen (o.a. loof, stronken).
  - Stimuleer teelt van biograndstoffen die zowel toepasbaar zijn in food als non-food, ook omdat dit bijdraagt aan stabiele en goede prijsvorming voor de primaire producenten.
  - Stimuleer nieuwe teelt voor non-food toepassingen, bijvoorbeeld op gronden die vrijkomen als gevolg van interventies om de stikstofproblematiek aan te pakken.
- Maak snel werk van het in kaart brengen van de CO₂-prestaties van verschillende gewassen en van verschillende productiemethoden. Dat gebeurt ook in het kader van EU-beleid. Versnelling is nodig om perspectief te creëren. Ontwerp bijbehorende stimuleringsregelingen, bijvoorbeeld garantieprijzen of andere interventies.

- Initieer het gesprek met de primaire productiesectoren, de verwerkende industrie en de afnemers van biograndstoffen om tot een duurzamere ketenontwikkeling te komen. Combineer dit met de ambities rondom kringlooplandbouw, stikstof en klimaat. Benut de synergie die er op veel punten is of kan ontstaan.

Minder fossiel, meer bio

In het regeerakkoord is zeer terecht aandacht voor de versnelde afbouw van houtige biomassa, en wordt een bijmengverplichting voor groen gas en bio-kerosine aangekondigd. Minstens even belangrijk is de erkenning dat de industrie van toekomst moet draaien op biograndstoffen en dat er een systeem van CO2-credits ontwikkeld moet worden. Dat komt ook prominent uit de verkenning naar voren. Met de productie van biograndstoffen staat de landbouw aan de basis van de transitie van de industrie: minder fossiel en meer bio. Landbouw is zo een belangrijk deel van de oplossing.

Wij zijn blij dat de nieuwe regering de handschoen voortvarend oppakt. Nederland heeft – zoals vaak opgemerkt - de kans om koploper te worden in de groene industrie. We hebben een innovatieve landbouw- en tuinbouwsector, een sterke chemiesector, een goede logistieke infrastructuur en uitstekende kennisinstellingen. Als onze micro-economische verkenning iets duidelijk maakt, dan is het dat innovatiebeleid alleen maar tot resultaat komt als er passende markten voor biomaterialen ontstaan, én als er voldoende aanbod is van hoogwaardige biograndstoffen.

Wij gaan graag met U of met de minister van LNV in gesprek over de noodzaak van een sterk beleid gericht op productie en optimale benutting van biograndstoffen. In de verkenning is een aantal aanbevelingen opgenomen. Aanbevelingen die actie vragen van het bedrijfsleven maar ook van de overheid. De FBN wil graag in samenspraak onderzoeken welke acties versneld in gang gezet kunnen worden.

Uiteraard geven wij graag een nadere toelichting op de resultaten van de micro-economische verkenning en bespreken we graag hoe we deze kennis en inzichten verder kunnen verspreiden.

Met vriendelijke groet, namens de Federatie Bio-economie Nederland

Dorette Corbey, Roel Bol, Herman de Boon, Harry Bitter, Marcel Wubbolts en Jaap van de Linde.